ePublishing
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL DOCUMENTATION CENTRE

Πανελλήνιο Συνέδριο της Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών και Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση

Τόμ. 14, Αρ. 1 (2025)

14ο Συνέδριο Διδακτικής Φυσικών Επιστημών και Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση - Συνόψεις

Αντιλήψεις και Επίγνωση Νέων για τους ΣΒΑ Περιβάλλοντος και Κλιματικής Δράσης: Η Περίπτωση της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ελευθερία Γαλάρα, Αντιγόνη Καρνεσιώτη-Σημαντήρα , Αλεξάνδρα Ματσουκατίδου, Στεφανια Παρασκευοπούλου, Αγγελική Τσοπανίδου, Ελένη Κολοκούρη, Γεώργιος Μαρκοζάννες, Κατερίνα Πλακίτση

doi: 10.12681/codiste.7981

https://epublishing.ekt.gr | **e-Εκδότης:** EKT | **Πρόσβαση:** 02/02/2026 07:49:32

Αντιλήψεις και Επίγνωση Νέων για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης Περιβάλλοντος και Κλιματικής Δράσης: Η Περίπτωση της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ελευθερία Γαλάρα[1], Αντιγόνη Καρνεσιώτη-Σημαντήρα[1], Αλεξάνδρα Ματσουκατίδου[1], Στεφανία Παρασκευοπούλου[5], Αγγελική Τσοπανίδου[1], Ελένη Κολοκούρη[2], Γεώργιος Μαρκοζάννες[3], Κατερίνα Πλακίτση[4]

[1,5]Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια,

[3]Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Ιατρικής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

[2]Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό, [4]Καθηγήτρια,

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

[5]*stefania.paraskevopoulou@gmail.com*

Περίληψη

Η παρούσα εργασία βασίζεται σε μία πρόσφατη έρευνα δείγματος 188 προπτυχιακών φοιτητών της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, 18-24 ετών που αφορά τις αντιλήψεις των νέων σχετικά με ορισμένους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών. Εξετάζουμε μία ομάδα στόχων σχετικά με το περιβάλλον: καθαρό νερό και αποχέτευση, προσιτή και καθαρή ενέργεια, δράση για το κλίμα, ζωή κάτω από το νερό και ζωή στη στεριά. Οι ερωτηθέντες δίνουν μεγαλύτερη σημασία στους κοινωνικοοικονομικούς στόχους, ενώ οι περιβαλλοντικοί κατατάσσονται χαμηλότερα. Διαπιστώνεται ότι οι εξοικειωμένοι με τους 17 Στόχους νέοι, δραστηριοποιούνται συχνότερα γύρω από αυτούς. Συμπερασματικά, είναι επιτακτική η ανάγκη περαιτέρω ενημέρωσης και εκπαίδευσης σχετικά με τους 17 Στόχους για τη λήψη άμεσων μέτρων.

Λέξεις κλειδιά: αειφορία, απόψεις νεανικού κοινού, ατζέντα 2030, περιβάλλον και κλιματική δράση, τριτοβάθμια εκπαίδευση

Perceptions and Awareness of Young People Regarding Environmental Sustainable Development Goals and Climate Action: The Case of the School of Education Sciences at the University of Ioannina

Eleftheria Galara[1], Antigoni Karnesioti-Simantira[1], Alexandra Matsoukatidou[1], Stefania Paraskevopoulou[5], Angeliki Tsopanidou[1], Eleni Kolokouri[2], Georgios Markozannes[3], Katerina Plakitsi[4]

[1,5]Postgraduate Student,

[3]Assistant Professor, Department of Medicine, University of Ioannina

[2]Laboratory Teaching Staff, [4]Professor,

Department of Early Childhood Education, University of Ioannina

[5]*stefania.paraskevopoulou@gmail.com*

Αναγνωριστικό ψηφιακής εργασίας: https://doi.org/10.12681/codiste.7981

Abstract

This paper is based on a recent study of a sample of 188 undergraduate students from the Faculty of Education Sciences at the University of Ioannina, aged 18-24, regarding young people's perceptions of certain Sustainable Development Goals (SDGs) set by the United Nations. We examine a group of goals related to the environment: clean water and sanitation, affordable and clean energy, climate action, life below water, and life on land. The respondents place greater importance on socio-economic goals, while environmental goals are ranked lower. It is found that young people more familiar with the 17Goals are more active. In conclusion, there is an urgent need for further awareness and education regarding the 17Goals to take immediate action.

Keywords: agenda 2030, environment and climate action, higher education, sustainability, youth perceptions

Εισαγωγή

Οι παγκόσμιες περιβαλλοντικές προκλήσεις όπως η κλιματική αλλαγή αποτελούν μερικά από τα πιο μείζονα και σύνθετα προβλήματα που αντιμετωπίζει η παγκόσμια κοινότητα σήμερα. Η ανάγκη για δράσεις που να προάγουν τη βιώσιμη ανάπτυξη, να προστατεύουν το περιβάλλον και να αντιμετωπίζουν τις επιπτώσεις της κλιματικής κρίσης είναι πιο επιτακτική από ποτέ. Η Ατζέντα 2030 των Ηνωμένων Εθνών υπογράφηκε το Σεπτέμβριο του 2015 στην 70η Γενική Συνέλευση των παγκόσμιων ηγετών και θεωρείται σε παγκόσμιο επίπεδο το νέο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης (EUR-Lex, χ.χ.). Οι 17 Στόχοι που παρουσιάζει η Ατζέντα καλούν τα κράτη μέλη να προχωρήσουν σε συντονισμένες ενέργειες για την επίτευξη ενός βιώσιμου μέλλοντος. Ειδικότερα, στόχοι που σχετίζονται με το περιβάλλον και την κλιματική δράση, όπως η διασφάλιση καθαρού νερού και αποχέτευσης (στόχος 6), η προσιτή και καθαρή ενέργεια (στόχος 7), η δράση για το κλίμα (στόχος 13) , η ζωή κάτω από το νερό (στόχος 14) και η ζωή στη στεριά (στόχος 15), είναι κεντρικής σημασίας για την προστασία του πλανήτη. Ωστόσο, παρά τις διεθνείς προσπάθειες για την προώθηση αυτών των στόχων, παραμένει αβέβαιη η επίγνωση και η κατανόηση των νέων για τις περιβαλλοντικές προκλήσεις και τις ανάγκες κλιματικής δράσης. Μέχρι στιγμής, έχουν πραγματοποιηθεί περιορισμένες προσπάθειες να μελετηθούν οι αντιλήψεις των νέων για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ). Μια έρευνα είναι αυτή των Smaniotto et al., (2020) που πραγματοποιήθηκε με δείγμα φοιτητών από 9 Πανεπιστήμια στην Ιταλία και στην οποία βρέθηκε χαμηλή γνώση αλλά αυξημένο ενδιαφέρον σχετικά με τους ΣΒΑ, καταδεικνύοντας την ανάγκη για περισσότερη ενημέρωση και ακαδημαϊκές πρωτοβουλίες.

Η ευαισθητοποίηση των νέων σε θέματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής είναι κρίσιμη για την ανάπτυξη ενός δυναμικού και υπεύθυνου κοινωνικού συνόλου, το οποίο θα αναλάβει πρωτοβουλίες για την επίτευξη των ΣΒΑ. Μια ακόμη πρόσφατη έρευνα μελέτησε τις αντιλήψεις των φοιτητών της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων σχετικά με τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης σχετικά με τους 17 Στόχους της Ατζέντας 2030. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η λεπτομερέστερη παρουσίαση των αποτελεσμάτων της εργασίας αυτής, με έμφαση στους στόχους που σχετίζονται με το περιβάλλον και την κλιματική δράση. Πιο συγκεκριμένα, εστιάζει στον Στόχο για καθαρό νερό και αποχέτευση (στόχος 6), την προσιτή και καθαρή ενέργεια (στόχος 7), τη δράση για το κλίμα (στόχος 13), τη ζωή κάτω από το νερό (στόχος 14) και τη ζωή στη στεριά (στόχος 15).

Μεθοδολογία

Για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας, χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο 21 ερωτήσεων, το οποίο κάλυπτε δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων, τις αντιλήψεις τους και το επίπεδο επίγνωσής τους σχετικά με τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. Το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από 179 γυναίκες και 9 άντρες, η πλειονότητα των οποίων είναι ελληνικής καταγωγής (98,9%) και διαμένουν τόσο στην περιοχή της Ηπείρου και στα Νησιά του Ιονίου (49,5%), όσο και άλλες περιοχές της Ελλάδας (50,5%). Η σύνταξη των ερωτήσεων βασίστηκε

εν μέρει σε υπάρχον ερωτηματολόγιο από διαδικτυακή πηγή, του οποίου οι στόχοι ευθυγραμμίζονται με το αντικείμενο και τους σκοπούς της παρούσας έρευνας (https://www.startquestion.com/survey-ideas/sdgs/).

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 188 άτομα ηλικίας 18-24 ετών, τα οποία φοιτούν στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών και στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Για την ποσοτική ανάλυση και επεξεργασία των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό στατιστικής ανάλυσης "Jamovi". Το τεστ συσχέτισης που χρησιμοποιήθηκε κατά την διεξαγωγή των αναλύσεων ήταν το T-test καθώς και το Pearson.

Αποτελέσματα

Οι ερωτηθέντες κατατάσσοντας σε σειρά προτεραιότητας τους Στόχους, θέτουν τους στόχους που αφορούν το περιβάλλον στις παρακάτω θέσεις: ο 6ος Στόχος καταλαμβάνει 20,7% (8ος στη γενική κατάταξη), ακολουθεί ο 13ος, ο οποίος επιλέγεται από το 13,3% (10ος στη γενική κατάταξη), έπειτα ο 7ος με 8% (13ος στη γενική κατάταξη), στη συνέχεια ο 14ος με 6,9% (14ος στη γενική κατάταξη) και τέλος ο 15ος στόχος, του οποίου το ποσοστό επιλογής ανέρχεται στο 6,3% (15ος στη γενική κατάταξη). Σημαντικό να αναφέρουμε ότι το 38,3% απάντησε πώς όλοι οι στόχοι είναι εξίσου σημαντικοί.

Όσον αφορά τα ατομικά μέτρα που παίρνουν οι ερωτηθέντες σχετικά με τους Στόχους που αφορούν το περιβάλλον, το 52,1% δήλωσε πως ανακυκλώνει, επαναχρησιμοποιεί επιδιορθώνει, δανείζει και δανείζεται, το 38,8 δήλωσε πως μειώνει το ενεργειακό αποτύπωμα εξοικονομώντας πηγές ηλεκτρικής ενέργειας/νερού και αποτρέπει την εκπομπή επικίνδυνων ρύπων. Το 34% απάντησε ότι μειώνει τη χρήση πλαστικού και το 23,4 % ότι χρησιμοποιεί ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και υποστηρίζει την κυκλική οικονομία. Το 21,8% δήλωσε πως προστατεύει την άγρια ζωή και τη φύση και πως καταγγέλλει τυχόν παραβιάσεις δικαιωμάτων ζώων ή καταπάτησης φύσης. Τέλος, το 20,7% απάντησε πως προτιμά βιολογικά προϊόντα, προϊόντα από ανακυκλωμένα ή ανακυκλώσιμα υλικά και προϊόντα που δεν δοκιμάζονται σε ζώα.

Σχετικά με τους ανασταλτικούς παράγοντες επίτευξης των στόχων παρατηρήθηκε ότι το 40,54% θεωρεί σημαντικό παράγοντα την κλιματική αλλαγή και τη ρύπανση του περιβάλλοντος, ενώ το 18% απάντησε πως πιστεύει ότι υπάρχουν ανεπαρκείς φυσικοί πόροι.

Παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική συσχέτιση ($p = 0,004$) μεταξύ της εξοικείωσης με τους στόχους και της συχνότητας λήψης μέτρων. Όσο πιο εξοικειωμένοι είναι οι νέοι με τους 17 Στόχους, τόσο πιο συχνά λαμβάνουν μέτρα γύρω από την πραγμάτωση αυτών.

Συμπεράσματα

Η έως τώρα ανάλυση των δεδομένων καταδεικνύει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων προτάσσει τους ανθρωπιστικούς και κοινωνικούς στόχους και όχι τους στόχους που αφορούν το περιβάλλον. Αυτό είναι σύμφωνο και με τους Picatoste et al. (2025), των οποίων η έρευνα επικεντρώθηκε στην αξιολόγηση της σημαντικότητας των ΣΒΑ από 300 φοιτητές, και ένα κύριο εύρημα τους ήταν η προσήλωση της ανησυχίας των νέων γύρω από τους κοινωνικο-οικονομικούς στόχους. Ακόμη, αξίζει να σημειωθεί ότι στη συγκεκριμένη έρευνα, το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος ήταν γυναίκες, όπως και στην παρούσα μελέτη.

Επιπροσθέτως, κατά την τελευταία, μόνο το 1/5 των ερωτηθέντων προτάσσει την πρόσβαση σε καθαρό νερό ως τον πιο σημαντικό στόχο, γεγονός που αποτυπώνει την έλλειψη ευαισθητοποίησης για τις δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίζουν αναπτυσσόμενες χώρες και μειονοτικές ομάδες, ως προς την έλλειψη πρόσβασης σε καθαρό νερό. Ως εκ τούτου, προτείνεται να συμπεριληφθεί σε μελλοντικές έρευνες γύρω από την επίγνωση των νέων για τους ΣΒΑ, και το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο, το οποίο στη συγκεκριμένη έρευνα δεν συμπεριλήφθηκε.

Τέλος, διαπιστώνεται ότι όσο πιο εξοικειωμένοι είναι οι νέοι με τους 17 Στόχους τόσο πιο συχνά λαμβάνουν μέτρα γύρω από αυτούς. Συμπερασματικά, είναι απαραίτητη η ενημέρωση και εκπαίδευση γύρω από τους 17 στόχους, ώστε να ληφθεί άμεσα δράση. Η επίτευξη αυτής της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης μπορεί να υποστηριχθεί μέσω της ενσωμάτωσης ή/και του εμπλουτισμού μαθημάτων σχετικά με την αειφορία στα αναλυτικά προγράμματα σπουδών της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και όχι μόνο, καθώς και μέσω της διοργάνωσης εξειδικευμένων επιμορφωτικών σεμιναρίων και συνεδρίων (Bespalyy et al., 2024).

Βιβλιογραφία

Bespalyy, S., Alnazarova, G., Scalcione, V.N., Vitliemov, P., Sichinava, A., Petrenko, A. & Kaptsov, A. (2024). Sustainable Development Awareness and Integration in Higher Education: A Comparative Analysis of Universities in Central Asia, South Caucasus and the EU. *Discover Sustainability, 5,* 346. https://doi.org/10.1007/s43621-024-00562-2

EUR-Lex Access to European Union Law (χ.χ.). Sustainable development. Ανακτήθηκε από: https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/sustainable_development.html?locale=el στις 26 Νοεμβρίου 2024.

Picatoste, X., Tirca, D. M., & Novo-Corti, I. (2025). Perception about sustainable development goals among Erasmus students in a Spanish university. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, *26*(2), 462-479 https://doi.org/10.1108/IJSHE-10-2023-0488 .

R Core Team (2021). *R: A Language and environment for statistical computing*. (Version 4.1) [Computer software]. Ανακτήθηκε από https://cran.r-project.org. (R packages ανακτήθηκαν από: MRAN snapshot 2022-01-01).

Smaniotto, C., Battistella, C., Brunelli, L., Ruscio, E., Agodi, A., Auxilia, F., Baccolini, V., Gelatti, U., Odone, A., Prato, R., Tardivo, S., Voglino, G., Valent, F., Brusaferro, S., Balzarini, F., Barchitta, M., Carli, A., Castelli, F., Coppola, C., Iannelli, G., Milazzo, M., Rosina, B., Salerno, C., Siliquini, R., Sisi, S. (2020). Sustainable development goals and 2030 agenda: Awareness, knowledge and attitudes in nine italian universities, 2019. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *17*(23), 8968. https://doi.org/10.3390/ijerph17238968

The jamovi project (2022). *jamovi* (Version 2.3) [Computer Software]. Ανακτήθηκε από: https://www.jamovi.org.